

Utbildningsnämnden

Motion – Kartläggning och samordning av arbetet med elever med omfattande frånvaro

Motion den 18 november 2019 från Tomas Ottosson och Fredrik Holmqvist (V).

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslår Kommunfullmäktige att fatta följande beslut.

1. Kommunfullmäktige noterar att det redan pågår ett arbete som uppfyller intentionerna bakom förslagen i motionens första yrkande samt del av det andra yrkandet som avser att vid behov samordna insatser.
2. Kommunfullmäktige beslutar avslå motionens andra yrkande avseende förslaget att utreda olika kompetensområden samt skapa en grupp som kan stötta arbetet, då insatser för att uppfylla skollagens krav på att tillse att elever fullgör sin skolplikt är för respektive huvudman att bestämma om.

Motionen är med detta färdigbehandlad.

Sammanfattning av ärendet

Det är ett angeläget problemområde som motionärerna tar upp i sin motion. Det nationella uppdraget för grundskolan är att alla elever ska klara kunskapskraven och bli behöriga till gymnasieskolan. En ofullständig utbildning försvårar ett aktivt deltagande i såväl yrkes- som samhällslivet, vilket i sin tur kan leda till utanförskap. Utbildningsnämnden kommer vid sitt sammanträde i juni att behandla ett ärende om elevers längre eller omfattande frånvaro utifrån huvudmännens inrapportering samt vid sammanträdet i november behandla ett ärende som gäller översyn av riktlinjer om skolplikt, i vilken hemkommunens samordningsansvar ingår. Det är upp till varje huvudman att bestämma hur de bäst ska arbeta för att uppfylla skollagens krav på att tillse att eleverna i deras skolor fullgör sin skolgång.

Förslagen i motionen

Motionärerna menar att kommunens riktlinjer lägger mycket av ansvaret för elevernas problematiska frånvaro på föräldrarna, att det ofta finns problem i familjen som gör att föräldrarna inte klarar det utan stöd. Vidare anser motionärerna att det inte har gått att få statistik om hemmasittare i Nacka. Motionärerna menar att på grund av att många elever går

i fristående skolor så har kommunen inte fullständig insyn i hur det faktiskt ser ut. Motionärerna anser också att stort ansvar läggs på de enskilda kommunala skolorna – det kan vara svårt för dem att veta om frånvaron beror på sjukdom eller har andra orsaker. Enligt motionärerna har allt fler kommuner någon form av arbetsgrupp, ofta bestående av personal från dels socialtjänsten, dels från skolans område som arbetar tillsammans med den här elevgruppen. Motionärerna yrkar mot denna bakgrund

1. ”att det görs en samlad redovisning av hur det ser ut med frånvaron/hemmasitteriet i kommunen (frånvaro som inte beror på sjukdom).
2. att man utreder hur kommunens olika kompetensområden kan samarbeta kring arbetet med hemmasittare, t ex genom att skapa en grupp som kan stötta i arbetet med elever med omfattande frånvaro.”

Utbildningsenhetens bedömning

Bakgrund

Den här motionen har remitterats till kommunstyrelsens verksamhetsutskott, socialnämnden och utbildningsnämnden. En liknande motion från Socialdemokraterna har också tillställdts utbildningsnämnden och motionssvaren är till viss del överensstämmende.

Det är ett angeläget problemområde som motionärerna tar upp i sin motion. Det nationella uppdraget för grundskolan är att alla elever ska klara kunskapskraven och bli behöriga till gymnasieskolan. En ofullständig utbildning försvarar ett aktivt deltagande i såväl yrkes- som samhällslivet, vilket i sin tur kan leda till utanförskap. Tidiga åtgärder är ofta avgörande för att eleven ska återgå till skolan och fullgöra sin utbildning. Utbildningsenheten genomförde under 2019 resultatdialoger med högstadieskolornas skolledningar. Samtalen inriktade sig framför allt på elever med låga resultat i årskurs 9. Enligt rektorerna hade närmare hälften av de elever som inte uppnådde behörighet till gymnasieskolan haft hög frånvaro och därmed gått miste om undervisningstid.

Ansvarsfördelning i styrkedjan enligt skollagen

Utbildningsenheten konstaterar att det finns vissa missuppfattningar i motionen. Skollagen har förtydligats avseende skolpliktsansvaret bland annat gällande elever med upprepad eller längre frånvaro, oavsett om frånvaron är giltig eller ogiltig. Liksom tidigare har vårdnadshavare en skyldighet att se till att deras skolpliktiga barn kommer till skolan.

Vårdnadshavarekan av hemkommunen föreläggas med vite om de brister i sitt föräldraansvar. Rektor har en skyldighet att skyndsamt utreda orsakerna till frånvaron i samråd med elev, vårdnadshavare och elevhälsa. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. Rektor ska också skyndsamt anmäla frånvaron till sin huvudman som i sin tur har en skyldighet att tillse att eleverna i deras skolor fullgör sin skolgång. Vidare ska huvudmannen anmäla frånvaron till elevens hemkommun, vilken enligt Nackas organisation och ansvarsfördelning är utbildningsnämnden. Enligt skollagen gäller rapporteringskravet samtliga huvudmän, såväl kommunala som fristående. Hemkommunen har ansvar för skolplikten och ska se till att eleverna garanteras sin rätt till utbildning. Hemkommunen ska också i frågor som rör

skolpliktiga elever vid behov samordna insatser med samhällsorgan, organisationer eller andra som berörs.

Utbildningsenhetens slutsatser

Utbildningsenheten kommer att göra en samlad redovisning av den rapportering som huvudmännen lämnat om elevers upprepade eller längre frånvaro. Vad som är betydande eller längre frånvaro är inte definierat i skollagen, utan en bedömning som varje rektor och/eller huvudman måste göra. Utbildningsnämnden kommer vid sitt sammanträde i juni att behandla detta ärende. Motionärernas första yrkande kommer därför att tillgodoses.

Enligt skollagen har hemkommunen ansvar att samordna insatser för elever med upprepad eller längre frånvaro. Hur detta ska ske på bästa sätt i Nacka kommer att ingå i revideringen av riktlinjerna om skolplikt som ska göras under året. I utbildningsnämndens kvalitetsanalys för 2019 ingår revideringen som en insats för ökad måluppfyllelse. Föreslag till riktlinjer kommer att behandlas vid utbildningsnämndens sammanträde i november. Motionärernas andra yrkande kommer därmed att besvaras i den del som avser hemkommunens uppdrag att samordna insatser. Yrkandet om att utreda olika kompetensområden och skapa en grupp som kan stötta arbetet med elever med problematisk frånvaro är däremot inte inom utbildningsnämndens ansvarsområde. Det är upp till varje huvudman att bestämma hur de bäst ska arbeta för att uppfylla skollagens krav på att tillse att eleverna i deras skolor fullgör sin skolgång.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet i sig har inga ekonomiska konsekvenser. Däremot kan elevers upprepade och betydande frånvaro få både personliga och samhälleliga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Alla i styrkedjan har ett ansvar för att elever med upprepad eller längre frånvaro kommer till skolan och fullgör sin skolplikt. En ofullständig utbildning försvårar ett aktivt deltagande i såväl yrkes- som samhällslivet, vilket i sin tur kan leda till utanförskap.

Handlingar i ärendet

Motion

Carina Legerius
Enhetschef
Utbildningsenheten

Jill Salander
Utbildningsexpert
Utbildningsenheten

Linda Sundelin
Utbildningsexpert
Utbildningsenheten